

พนันออนไลน์

เรื่องยากที่จัดการได้
: ข้อเสนอเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชน

พนันออนไลน์
เรื่องยากที่จัดการได้

: ข้อเสนอเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชน

พนักออนไลน์ เรื่องยากที่จัดการได้ : ข้อเสนอเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชน

ISBN : 978-616-393-142-9

บรรณาธิการ
กองบรรณาธิการ

พงศ์ธร จันทรศมี
กัญญารัตน์ ลมเมฆ
ชาญณรงค์ สังข์อูธร
สุวลัย เมืองเจริญ

เรียบเรียงเนื้อหา
ออกแบบปกและรูปเล่ม

สุราสดี ทองลิ้ม
Wisdom Connection House Co.,Ltd.
โทร 085-3999855

พิมพ์ครั้งที่ 1
จำนวนพิมพ์

มีนาคม 2561
1,000 เล่ม

พิมพ์ที่

บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด
โทร 02-9038257-9

จัดพิมพ์โดย

ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะการลดปัญหาจากการพนัน
มูลนิธิสาธารณะสุขแห่งชาติ
1168 ซอยพหลโยธิน 22 ถ.พหลโยธิน แขวงจอมพล เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ 10900
www.thainhf.org/icgp Email: icgp@thainhf.org
Facebook: www.facebook.com/ICGCP

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

คำนำ

พนักออนไลน์ ที่ว่าเป็นเรื่องยาก เพราะเรียกได้ว่าเป็นการพนันในรูปแบบใหม่ที่มาพร้อมกับโลกยุคดิจิทัล ซึ่งเด็กและเยาวชนสามารถเข้าสู่การพนันออนไลน์ได้หลายช่องทาง และสามารถเล่นได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งถือว่าเป็นการพนันที่มีความดีในการเล่นสูงมาก นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการบริการที่เปลี่ยนไปทุกวัน ก่อให้เกิดปัญหาที่เป็นผลวัตรซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ในขณะที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง อาจจะไม่รู้เท่าทันการพนันประเภทดังกล่าว รวมทั้งกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่ทันสมัยและไม่ครอบคลุมการพนันประเภทนี้มากนัก ทำให้การจัดการปัญหายังมีช่องโหว่และยังไม่มีระบบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ที่ผ่านมา ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะการลดปัญหาจากการพนัน มูลนิธิสาธารณะสุขแห่งชาติ ได้มีการประชุมระดมความเห็นจากผู้เกี่ยวข้องในหลายภาคส่วน รวมทั้งมีการศึกษาข้อมูลทางวิชาการและการวิจัยเพื่อหาทางออกและข้อเสนอในมิติต่างๆ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ในเด็กและเยาวชน ซึ่งจากความพยายามของศูนย์ข้อมูลฯ และภาคีในภาคส่วนต่างๆ ทำให้ได้ข้อเสนอเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากการพนัน ประกอบด้วย 5 มิติที่สำคัญคือ 1) การพัฒนากลไกเครือข่ายที่เป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ 2) การจัดระบบปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน 3) การส่งเสริมจริยธรรมและจรรยาบรรณของผู้ประกอบการ 4) การช่วยเหลือและคุ้มครองเหยี่ยวยา 5) การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์

เชื่อว่า หากผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของปัญหานี้ และนำแนวทางข้อเสนอแนะทั้ง 5 มิติไปปรับใช้อย่างเหมาะสมแล้ว สังคมไทยจะเห็นมิติใหม่ของการดำเนินการเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันออนไลน์ที่มีทิศทาง มีความชัดเจน และมีความรอบด้านครอบคลุมปัญหาอย่างเป็นระบบมากขึ้น ซึ่งจะช่วยป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์แก่เด็กเยาวชนซึ่งถือเป็นอนาคตที่สำคัญของชาติได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

คณะผู้จัดทำ

มีนาคม 2561

- สารบัญ -

● เกริ่นนำ พนันออนไลน์ เรื่องยากที่จัดการได้	6
● ภาพรวมกฎหมายเกี่ยวกับพนันออนไลน์ในประเทศไทย	7
● ข้อจำกัดทางด้านกฎหมายของประเทศไทย	8
● การคุ้มครองเด็กเยาวชนจากพนันออนไลน์ ตามกฎหมายของต่างประเทศ	10

● ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา และลดผลกระทบ จากการพนันออนไลน์	13
◎ ข้อเสนอเพื่อนุเคราะห์ความร่วมมือในการ ป้องกันเด็กและเยาวชนจากพนันออนไลน์	
- ข้อเสนอในการพัฒนากลไกเครือข่าย ที่เป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ	14
- ข้อเสนอในการจัดระบบปกป้องคุ้มครอง เด็กและเยาวชน	16
- ข้อเสนอในการส่งเสริมจริยธรรม และจรรยาบรรณของผู้ประกอบการ	20
- ข้อเสนอการช่วยเหลือและคุ้มครองเหยื่อยา	22
◎ ข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การพนันออนไลน์	24

พนันออนไลน์ เรื่องยากที่จัดการได้

เด็กเยาวชนในยุคปัจจุบันเติบโตมากับโลกดิจิทัลโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งมีทั้งคุณและโทษ ปัญหาโลกดิจิทัลคือการติดเกม การเล่นเกมออนไลน์ การพนัน เรื่องเพศ เรื่องหลอกลวง/ล่อลวง ฯลฯ การพนันออนไลน์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมากับโลกออนไลน์ ซึ่งมีรูปแบบการบริการที่เปลี่ยนไปทุกวัน ก่อให้เกิดปัญหาที่เป็นผลวัตรซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา หลายครอบครัวเสี่ยงลูกด้วยแท็บเล็ต ทำให้คนที่ตกเข้ามาในวังวนนี้มีมากขึ้นเรื่อยๆ

นอกจากนี้ ปัญหาการพนันออนไลน์ยังเชื่อมโยงกับปัจจัยอื่นด้วย เช่น การติดยาเสพติด ดังนั้นจะเห็นได้ชัดว่าการพนันเป็นปัญหาที่มีทั้งมิติในเชิงกว้างและเชิงลึก ซึ่งแม้ว่าจะรู้สาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไข แต่ก็ยังต้องอาศัยการพูดคุยและร่วมมือกัน ต้องสร้างกลไก เครือข่ายความร่วมมือ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ครอบครัว โรงเรียน เยาวชน เรียกได้ว่าการขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันของทุกภาคส่วนในสังคม และต้องดำเนินการร่วมกันในหลายมิติ ซึ่งลำดับต่อไปจะกล่าวถึงเนื้อหาข้อเสนอแนะในมิติต่างๆ ต่อไป

ภาพรวมของกฎหมายเกี่ยวกับพนันออนไลน์ในประเทศไทย¹

กฎหมายเกี่ยวกับพนันออนไลน์ในประเทศไทยแบ่งได้เป็นสองกลุ่ม คือ

1) กฎหมายเกี่ยวกับการพนันโดยเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติการพนัน เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการพนันโดยตรง

➔ ข้อจำกัดคือ

- ไม่ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับพนันออนไลน์ไว้โดยเฉพาะ
- ไม่มีหลักการคุ้มครองเด็กเยาวชนอย่างเป็นระบบ

2) กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีกฎหมายหลายฉบับกระจัดกระจายกันอยู่

➔ ข้อจำกัดคือ

- กฎหมายแต่ละฉบับไม่ได้ร่างขึ้นสำหรับการพนันออนไลน์โดยเฉพาะ เช่น พ.ร.บ.ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

¹คณะรพี กองรวีวงศ์ และคณะ, สถาบันกฎหมายสื่อดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, กรอบในการติดตามการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการพนันผ่านช่องทางออนไลน์, สนับสนุนโดย ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะการลดปัญหาจากการพนัน มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.)ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ข้อจำกัดทางด้านกฎหมายของประเทศไทย²

- หลักการโฆษณาตามพ.ร.บ.การพนันที่เป็นอยู่ (มาตรา 9 และ 12) ไม่ควบคุมเนื้อหาโฆษณาพนันที่มีลักษณะกระตุ้นให้เกิดความต้องการพนัน ทำให้เชื่อว่าชนะโดยง่ายหรือเป็นช่องทางสร้างรายได้ ซึ่งบางประเทศมีกฎหมายจำกัดเนื้อหาลักษณะนี้ เช่น ออสเตรเลีย มาเลเซีย
- พ.ร.บ.การพนันไม่ได้ระบุมาตรการปิดกั้นเว็บไซต์ไว้ แม้ว่าตามพ.ร.บ.ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่แก้ไขปี 2560 มีหลักเกี่ยวกับการปิดเว็บตาม มาตรา 20 แต่ก็ยังมีข้อจำกัดหลายประการในการปรับใช้กับการพนันออนไลน์ เช่น ไม่ได้มีบทบัญญัติที่ระบุเฉพาะถึงการพนัน การพนันที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายพนันซึ่งไม่อยู่ในขอบเขตมาตรา 20 (3) เป็นต้น

² ศณัฐพร ทองรวีวงศ์ และคณะ, สถาบันกฎหมายสื่อดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, กรอบในการติดตามการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการพนันผ่านช่องทางออนไลน์, สนับสนุนโดย ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะการลดปัญหาจากการพนัน มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.)

- กฎหมายไทยไม่วางหลักควบคุมการทำธุรกรรมหรือการประมวลผลการชำระเงินที่เกี่ยวข้องกับการพนัน ซึ่งมีปรากฏในกฎหมายหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์
- กฎหมายไทยยังขาดหลักกฎหมายคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการพนันออนไลน์อย่างเป็นระบบ
- พ.ร.บ.คุ้มครองเด็กไม่ได้กำหนดควบคุมพฤติกรรมในขั้นตอนการชักชวนต่อบุคคลเฉพาะรายในการสื่อสารออนไลน์ที่ไม่ได้เข้าถึงต่อสาธารณะ นอกจากนี้ การชักชวนหรือส่งข้อความนำเสนอการพนันออนไลน์แก่เด็ก ไม่ใช้ความผิดตามมาตรา 14 ของพ.ร.บ.ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ในขณะที่กฎหมายต่างประเทศ เช่น อังกฤษ ออสเตรเลีย ออสเตรเลีย มีการกำหนดหลักการไว้วางใจและครอบคลุมพฤติกรรมทั้งสองกรณี

ปัจจุบันหลายประเทศใช้แนวทางตรากฎหมายสำหรับการพนันออนไลน์โดยเฉพาะ เช่น ฝรั่งเศส อิตาลี กรีซ โปรตุเกส สิงคโปร์ แต่ไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะสำหรับพนันออนไลน์

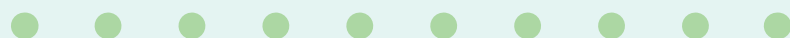
การคุ้มครองเด็กเยาวชนจากพนันออนไลน์ ตามกฎหมายของต่างประเทศ³

ประเทศ	ประเด็น	การคุ้มครองตามกฎหมาย
อังกฤษ	การชักชวนเด็กเยาวชนเล่นพนัน และการว่าจ้างให้ทำงานเกี่ยวกับการพนัน	● บุคคลใดชักชวนเด็กหรือเยาวชนเล่นพนัน ถือว่ามีความผิด รวมถึงการส่งเอกสารโฆษณาเกี่ยวกับการพนันหรือเอาข้อมูลพนันให้เด็กเยาวชนดูเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการเล่นพนัน ● บุคคลใดชักชวนเด็กเยาวชนเข้าไปในสถานี่เล่นการพนันแม้ว่าเด็กยังไม่ได้เล่น ก็ถือว่าบุคคลนั้นมีความผิดแล้ว ● ผู้ว่าจ้างมีความผิดจากการว่าจ้างเด็กให้ทำงานเกี่ยวกับการพนันบางประเภท

³ คณาธิป ทองรวีวงศ์ และคณะ, สถาบันกฎหมายสื่อดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, กรอบในการติดตามการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการพนันผ่านช่องทางออนไลน์, สนับสนุนโดย ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะการลดปัญหาจากการพนัน มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.)

ประเทศ	ประเด็น	การคุ้มครองตามกฎหมาย
ออสเตรเลีย	การควบคุมธุรกิจพนันออนไลน์ทั้งที่อยู่ในประเทศและนอกประเทศ	ห้ามดำเนินธุรกิจพนันออนไลน์ ทั้งที่อยู่ในต่างประเทศที่มีลูกค้าอยู่ในออสเตรเลียและให้รวมกันที่มีสำนักงานในออสเตรเลียและให้บริการพนันออนไลน์แก่ลูกค้าในประเทศอื่น
	การกำหนดนิยามการพนันออนไลน์	กำหนดนิยามการให้บริการพนันออนไลน์ให้รวมถึงการให้บริการพนันต่างๆผ่านอินเทอร์เน็ตการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมหรือการให้บริการอื่นใดในลักษณะดังกล่าว
	การกำหนดบทลงโทษผู้ประกอบการพนันออนไลน์	กำหนดโทษผู้ประกอบการให้บริการพนันบนอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าผู้ประกอบการนั้นจะตั้งฐานประกอบการอยู่ที่ใดก็ตาม
	จัดให้มีระบบการร้องเรียน	จัดให้มีระบบการร้องเรียนเกี่ยวกับธุรกิจบริการพนันออนไลน์
	การควบคุมการโฆษณาการพนันออนไลน์ผ่านสื่อ	ห้ามมิให้มีการโฆษณาการพนันออนไลน์ผ่านสื่อ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการกระจายเสียง สื่อสิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณา หรือสื่อโฆษณาทุกรูปแบบ

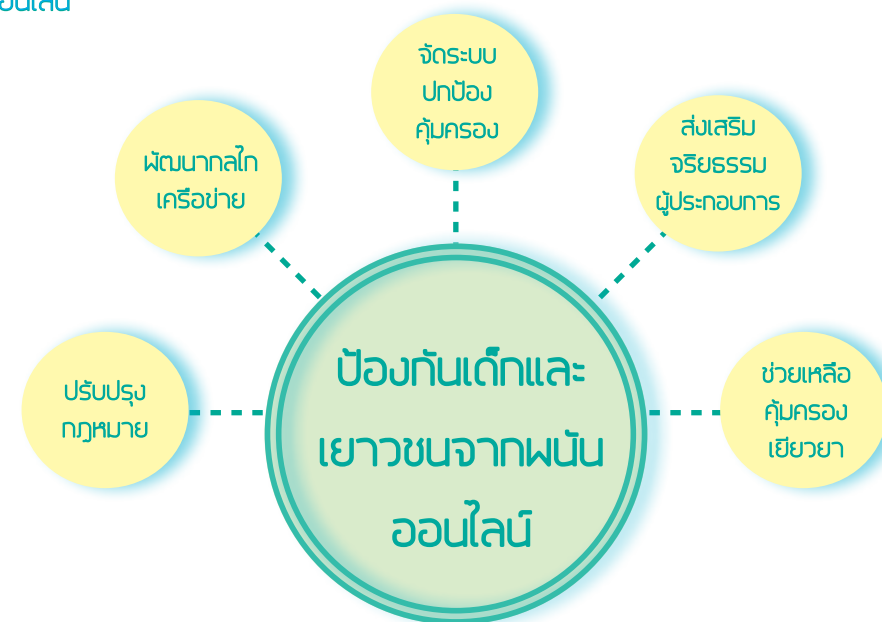
ประเทศ	ประเด็น	การคุ้มครองตามกฎหมาย
ฮ่องกง	การคุ้มครองเด็กเยาวชน	● ไม่ยอมรับหรืออนุญาตให้บุคคลใด ๆ รับพนันจากเยาวชน คือผู้ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างเด็ดขาด ● ห้ามรับแทงพนันในสถานที่ที่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี สามารถเข้าไปในสถานที่นั้นได้ ● ห้ามดำเนินการให้เงินรางวัลแก่เยาวชนที่อ้างว่าชนะพนันหรือเล่นสล็อตเตอร์ได้ ● ห้ามดำเนินการโฆษณาหรือดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการขายที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กเยาวชน หรือโฆษณาประชาสัมพันธ์ในลักษณะทำให้เชื่อว่าสามารถชนะได้รางวัลโดยง่าย

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์

ที่ผ่านมาได้มีการประชุมระดมความเห็นจากผู้เกี่ยวข้องในหลายภาคส่วน รวมทั้งมีการศึกษาวิจัยเพื่อหาทางออกและเพื่อมีข้อเสนอในมิติต่างๆ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ ซึ่งจากความพยายามของภาคส่วนต่างๆ ทำให้ได้ข้อเสนอเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันประกอบด้วย 5 มิติที่สำคัญคือ

- 1) การพัฒนากลไกเครือข่ายที่เป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ
- 2) การจัดระบบปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- 3) การส่งเสริมจริยธรรมและจรรยาบรรณของผู้ประกอบการ
- 4) การช่วยเหลือและคุ้มครองเหยื่อยา
- 5) การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์

ข้อเสนอเพื่อบูรณาการความร่วมมือ ในการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันออนไลน์⁴

1.

ข้อเสนอในการพัฒนากลไกเครือข่าย ที่เป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

- **สำรวจสถานการณ์พนันออนไลน์ในเด็กและเยาวชนไทยในระดับชาติ (National Survey)** เป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นข้อมูลในการวางนโยบายและมาตรการ
- **ส่งเสริมสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพนัน** เช่น ผลกระทบ การป้องกันการกำกับดูแล การช่วยเหลือเยียวยา เพื่อเป็นข้อมูลในการวางนโยบายและแผนงานในระดับชาติ
- **จัดตั้งศูนย์ประสานงานกลาง และมีกลไกการทำงาน** เชื่อมโยงสอดประสานกัน ระหว่างส่วนกลาง ภาค จังหวัด และท้องถิ่น/ชุมชน

⁴ดร.ศรिता ตันกะธินาถ, โครงการ “จัดทำแนวทางข้อเสนอบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันออนไลน์ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ พ.ศ. 2560-2564”, สนับสนุนโดย ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะการลดปัญหาจากการพนัน มูลนิธิสาธารณะสุขแห่งชาติ (มสช.)

- **สนับสนุนกลไกการเฝ้าระวัง และการปราบปรามแหล่งพนัน** ทั้งในเชิงกายภาพและทางออนไลน์ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานด้านการปราบปราม ต้องมีมาตรการสอดส่อง เฝ้าระวัง ปราบปราม โดยทำงานเชื่อมโยงกับกลไกเฝ้าระวังภาคประชาชน สามารถร้องเรียนและตรวจสอบการทำงานได้โดยภาคประชาชน
- **จัดตั้งคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการพนันและการเสี่ยงโชค** โดยจะต้องกำหนดนิยามของการพนัน ผลักดันการออกกฎหมาย กำหนดหลักเกณฑ์ออกใบอนุญาต เฝ้าระวัง กำกับติดตาม ถอดถอนใบอนุญาต ฟ้องร้อง และการเยียวยารักษา รวมถึงกำหนดกรอบกฎหมายความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับภาคเอกชนและธุรกิจ
- **จัดทรัพยากรหนุนเสริมหน่วยงานที่ทำงานต่อสู้กับปัญหาการพนัน** สนับสนุนงาน/โครงการป้องกันแก้ไขปัญหาการพนันผ่านกองทุนต่างๆ ของภาครัฐ
- **บังคับใช้กฎหมายที่ห้ามมิให้มีการโฆษณาการพนันและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพนันผ่านทางสื่อต่างๆ** ทั้งสื่อกระแสหลัก และสื่อกระแสรอง ทั้งสื่อใหม่และสื่อเก่า อย่างเข้มงวด และควรมีบทลงโทษที่ชัดเจนและรุนแรงหากมีการฝ่าฝืน
- **เพิ่มหรือปรับปรุงกฎหมายกำกับดูแลการพนัน** กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเด็ก และกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ยุคดิจิทัล
- **ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ** ระหว่างชุมชน ผู้ประกอบการ ภาครัฐ และผู้บริหารสาธารณสุข ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์ ทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น

2.

ข้อเสนอในการจัดระบบปกป้อง คุ้มครองเด็กและเยาวชน

- กำหนดให้ต้องมีระบบลงทะเบียนในการเปิดใช้เบอร์โทรศัพท์มือถือเพื่อให้สามารถระบุอายุของผู้ใช้งานได้
- กำหนดให้ต้องมีระบบลงทะเบียนในการใช้งานอินเทอร์เน็ตและเกมออนไลน์ เพื่อให้สามารถระบุอายุของผู้ใช้งานได้
- กำหนดให้มีการจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาและเว็บไซต์ รวมทั้งระบบกรองข้อมูล เว็บไซต์การพนันและเนื้อหาผิดกฎหมาย/ไม่เหมาะสมอื่นๆ ในการใช้งานอินเทอร์เน็ต เพื่อป้องกันผู้เยาว์จากการเล่นพนันและการเข้าถึงเนื้อหาที่เป็นอันตราย
- กำหนดให้ต้องมีระบบกรองเนื้อหาผิดกฎหมาย/ไม่เหมาะสมติดตั้งบนโทรศัพท์มือถือ เพื่อป้องกันผู้เยาว์จากการเล่นพนันและการเข้าถึงเนื้อหาที่เป็นอันตราย

- กำหนดให้มีการปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์พนันออนไลน์ ทั้งในต่างประเทศและเว็บไซต์พนันออนไลน์ในประเทศที่ยังไม่ถูกดำเนินการตามกฎหมาย
- ควบคุมการโฆษณาเกี่ยวกับการพนันออนไลน์ในสื่อทุกประเภท โดยเฉพาะสื่อที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กและเยาวชน สื่อที่เด็กและเยาวชนอาจเข้าถึงได้ง่าย โดยเฉพาะสื่อกระแสหลัก ควรเพิ่มโทษให้หนัก และจะต้องฟ้องร้องดำเนินคดีให้ถึงที่สุดโดยเร็วเพื่อเป็นตัวอย่างของการกระทำผิดที่ต้องได้รับโทษ
- ห้ามการใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์ในการพนันออนไลน์ และกำหนดให้การใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีการลงทะเบียน เพื่อให้สามารถระบุอายุของผู้ใช้งานได้
- ส่งเสริมและออกกฎหมายควบคุมด้านการเงิน และสร้างความร่วมมือกับธนาคาร สถาบันการเงิน ธุรกิจการเงิน ในการตรวจสอบและระงับการทำธุรกรรมการเงินเพื่อการพนัน โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน
- ปรับเพิ่มโทษสำหรับการเล่นพนันออนไลน์และเว็บไซต์พนันออนไลน์ผิดกฎหมาย

- **เผยแพร่โทษภัย ผลกระทบ ปัญหาจากการพนัน รวมถึงฐานความผิดและโทษ** ตามกฎหมายของการเล่นพนัน การซื้อช่อง การเชิญชวนประชาสัมพันธ์ และการจัดให้มีการเล่นพนัน ทั้งทางกายภาพและออนไลน์
- **เจ้าหน้าที่รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน ควรลงพื้นที่ให้** ความรู้แก่ประชาชน
- **จัดสายด่วนรับแจ้ง/ร้องเรียนเว็บไซต์พนันและการเล่นพนัน** อำนวยความสะดวกในการแจ้งทางอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือ
- **จัดให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการรู้เท่าทัน** การพนันเป็นหลักสูตรในระบบ โดยบูรณาการเข้ากับหลักสูตรการศึกษาที่มีอยู่ ตลอดจนการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตลอดชีวิต
- **ให้สื่อมวลชนทุกแขนงได้มีส่วนร่วมในการให้ความรู้/ความตระหนัก** ในเรื่องของการพนัน ผลกระทบจากการพนัน ความผิดตามกฎหมาย และลดการรับรู้ที่ผิดๆ เกี่ยวกับการพนัน
- **กำกับดูแลเนื้อหา โฆษณา การสื่อสารการตลาดในสื่อ** ทั้งสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ ต้องถูกกำกับดูแลอย่างเข้มข้น

- **จัดทำ Zoning** เพื่อจำกัดพื้นที่การเล่นพนันที่ถูกกฎหมายให้ห่างไกลจากโรงเรียน/สถานศึกษา มีการตรวจตราควบคุมอายุผู้เล่น และระบบแจ้ง/ร้องเรียน
- **สร้างแกนนำกลุ่มเด็กและเยาวชนไม่เล่นพนัน** รับผิดชอบต่อต้านการพนัน ทำในหน้าที่ให้เข้มแข็ง และขยายผลต่อในชุมชนพื้นที่ใกล้เคียง กระจายออกไปในวงกว้าง
- **ส่งเสริมให้พ่อแม่ผู้ปกครองใช้เวลาคุณภาพกับบุตรหลานเพิ่มขึ้น** ร่วมมือกันระหว่างบ้าน โรงเรียน วัด และชุมชน รวมถึงหน่วยงานที่ทำงานส่งเสริมดูแล และปกป้องคุ้มครองเด็ก
- **ส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการสร้างรายได้ที่ยั่งยืนในชุมชน**

- ส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ/ภาคธุรกิจและผลักดันให้มีแนวปฏิบัติ (Code of Conduct) เพื่อสอดส่องดูแลกันเอง และทำงานร่วมกับภาครัฐและประชาสังคม ในการต่อต้านสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่เป็นภัยต่อสังคม เป็นผู้ประกอบการที่รับผิดชอบต่อสังคม
- มีการลงนามความร่วมมือที่ดี ระหว่างรัฐกับผู้ประกอบการ เช่น ต่อต้านการพนันทุกรูปแบบ ช่วยเหลือเหยื่อยาผู้ได้รับผลกระทบจากการพนัน ส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตปลอดภัยสร้างสรรค์
- สร้างแรงจูงใจ ให้ผลตอบแทน แก่ผู้ประกอบการที่ดี ที่ให้ความร่วมมือหรือปฏิบัติตามข้อกำหนด เช่น ตั๋วดาว มอบโล่ เชิดชูเกียรติ มอบส่วนลดในการจัดซื้อฮาร์ดแวร์/ซอฟต์แวร์ หรือการต่อใบอนุญาตต่างๆ

● สร้างความร่วมมือกับภาคธุรกิจ ในการต่อต้านการพนัน โดย

- จัดกิจกรรมให้ความรู้โทษภัยของการพนัน โดยเฉพาะต่อเด็กและ เยาวชน
- จัดให้มีบริการรับแจ้งเว็บไซต์พนันและขั้นตอนการดำเนินการหลังรับแจ้งอย่างเป็นรูปธรรม ผู้แจ้งสามารถติดตามสถานะความคืบหน้าได้
- ปิดกั้นเว็บไซต์พนันในต่างประเทศและเว็บในประเทศที่ยังไม่ถูกดำเนินการ
- จัดทำระบบตรวจสอบอายุผู้ใช้ถ้าหากเป็นเด็กและเยาวชนก็จะต้องมีมาตรการป้องกันไม่ให้เข้าสู่การพนัน
- พัฒนาแนวทางปฏิบัติเพื่อการใช้โทรศัพท์มือถือและการออนไลน์อย่างปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชน

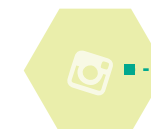
4.

ข้อเสนอแนะการช่วยเหลือ และคุ้มครองเหยวยา

- จัดสายด่วนให้คำปรึกษาช่วยเหลือในการลด ละ เลิกการพนันออนไลน์ รวมถึงบริการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดพนัน ควรให้มีครอบคลุมไปถึงระดับตำบล
- ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ได้ใช้แบบคัดกรองที่เป็นมาตรฐานสำหรับผู้ติดพนัน เพื่อทราบระดับการติดพนัน นำไปสู่การดูแล รักษา และเหยวยาอย่างถูกต้องตามขั้นตอน
- ส่งเสริมการศึกษา สร้างความตระหนักเรียนรู้เท่าทันสื่อเท่าทันพนัน โดยโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน วัด โบสถ์ สุเหร่า นักศาสนา นักพัฒนาสังคม ต้องปลูกฝังและสอดแทรกและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เท่าทันในทุกระดับ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน

- ทำประวัติเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงหรือติดพนัน และมีกระบวนการช่วยเหลือเหยวยา ให้ความรู้ ทำวิจัยรายบุคคลในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ดีขึ้น
- ส่งเสริมฝึกทักษะและกิจกรรมออนไลน์เชิงสร้างสรรค์ การใช้ไอซีทีในด้านบวก เพื่อเป็นทางเลือกในการใช้เวลาว่างให้กับเด็กและเยาวชน
- ผู้รับใบอนุญาต ผู้ประกอบการเอกชน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพนัน ต้องมีมาตรการและมีส่วนรับผิดชอบ ในการฟื้นฟูเหยวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการพนัน

ข้อเสนอ
การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ
การพนันออนไลน์⁵

11 ข้อเสนอ ในการปรับปรุง กฎหมาย

- 5.1) การบัญญัติกฎหมายในการควบคุมการพนันออนไลน์
- 5.2) การปรับปรุงพระราชบัญญัติการพนัน กฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการพนันออนไลน์ของไทย
- 5.3) การควบคุมการโฆษณาพนันออนไลน์
- 5.4) การจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรควบคุมการพนันออนไลน์
- 5.5) การคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์
- 5.6) การกำหนดความผิดและโทษสำหรับเด็กที่เป็นผู้เล่น
- 5.7) การกำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับการเล่นพนัน
- 5.8) ข้อเสนอเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก
- 5.9) ข้อเสนอเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ กับการพนันออนไลน์
- 5.10) การกำหนดอายุผู้เล่นพนันของไทย
- 5.11) มาตรการทางเทคนิค สำหรับการพนันออนไลน์

⁵ ศณาริป ทองรวิวงศ์ และคณะ, สถาบันกฎหมายสื่อดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, กรอบในการติดตามการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการพนันผ่านช่องทางออนไลน์, สนับสนุนโดย ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะการลดปัญหาจากการพนัน มูลนิธิสาธารณะสุขแห่งชาติ (มสช.)

1.

ข้อเสนอแนะทางการบัญญัติกฎหมาย ในการควบคุมการพนันออนไลน์

- กำหนดหลักการเกี่ยวกับการพนันออนไลน์ โดยมีการนิยามความหมายของการพนันออนไลน์ให้ชัดเจน โดยเพิ่มเติมเข้าไปในพระราชบัญญัติการพนัน
- กำหนดแยกกฎหมายการพนันออนไลน์ออกจาก พ.ร.บ.การพนัน เช่น แนวทางของฝรั่งเศส ออสเตรเลีย อิตาลี โปรตุเกส สิงคโปร์ เป็นต้น

2.

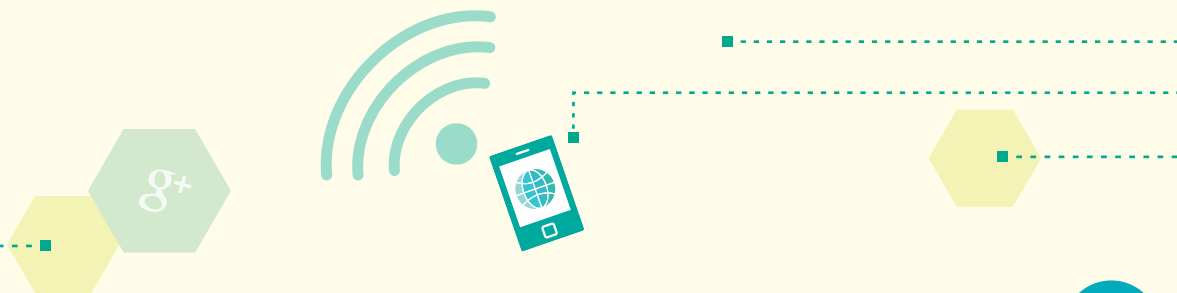
ข้อเสนอการปรับปรุงพระราชบัญญัติการพนัน กฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการพนันออนไลน์ของไทย

- ควรมีการกำหนดนิยามความหมายทั่วไปของการพนัน
- ควรมีการปรับปรุงไม่ให้ลงโทษอาญาแก่ผู้เล่นพนันซึ่งอาจจัดเป็นกลุ่มผู้ป่วยซึ่งควรได้รับการปกป้อง รวมทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนด้วย

3.

ข้อเสนอเกี่ยวกับการควบคุม การโฆษณาพนันออนไลน์

- การโฆษณาพนันออนไลน์ หากมีเนื้อหาถึงขั้นเป็นการจู่โจม หรือ หลอกลวง หรือเป็นแผนการหลอกลวงออนไลน์ (Scamming) อาจปรับใช้พระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 14 (1) ขานำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลเท็จหรือบิดเบือนอันน่าจะเสียหายแก่ประชาชน
- การโฆษณาออนไลน์ที่มีเนื้อหากระตุ้นยั่วให้อยากเล่นพนันซึ่งไม่ใช้การหลอกลวงผู้บริโภคแต่สามารถส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคทั่วไปอยากเล่นพนัน ข้อมูลเนื้อหาเหล่านี้อาจยังไม่ถึงขั้นเป็นข้อมูลเท็จหรือบิดเบือนตาม พ.ร.บ.คอม แต่ควรมีการกำหนดควบคุมเนื้อหาลักษณะนี้ โดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมหลักการนี้ในพระราชบัญญัติการพนันอันเป็นกฎหมายเฉพาะ

4.

ข้อเสนอเกี่ยวกับหน่วยงานหรือองค์กร ควบคุมการพนันออนไลน์

พ.ร.บ.การพนัน มีการกำหนดการจัดตั้งคณะกรรมการและสำนักงานคณะกรรมการควบคุมการพนันขึ้นเป็นหน่วยงานเฉพาะในรูปแบบขององค์กรอิสระ ดังเช่น กฎหมายต่างประเทศ รวมทั้งมีการบูรณาการมาตรการทั้งทางเทคโนโลยี ทางกฎหมาย และการคุ้มครองเด็ก เข้ามาเป็นหน่วยงานเดียวที่มีอำนาจตั้งแต่การออกใบอนุญาต ควบคุมกำกับให้ผู้ประกอบธุรกิจพนัน ดำเนินการตามเงื่อนไขและมาตรฐาน เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคอย่างเป็นระบบ เช่น สามารถออกคำสั่งปิดกั้นเว็บไซต์และปิดกั้นทางการเงินเกี่ยวกับการพนันออนไลน์ได้

5.

ข้อเสนอเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่เกี่ยวกับการพนันออนไลน์

- บังคับใช้มาตรา 20 ของ พ.ร.บ.ความผิดคอมพิวเตอร์สำหรับการปิดกั้นหรือระงับเว็บไซต์ที่โฆษณาให้เด็กเล่นพนัน ในฐานะเป็นเนื้อหาที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

6.

ข้อเสนอด้านการกำหนดความผิด และโทษสำหรับเด็กที่เป็นผู้เล่น

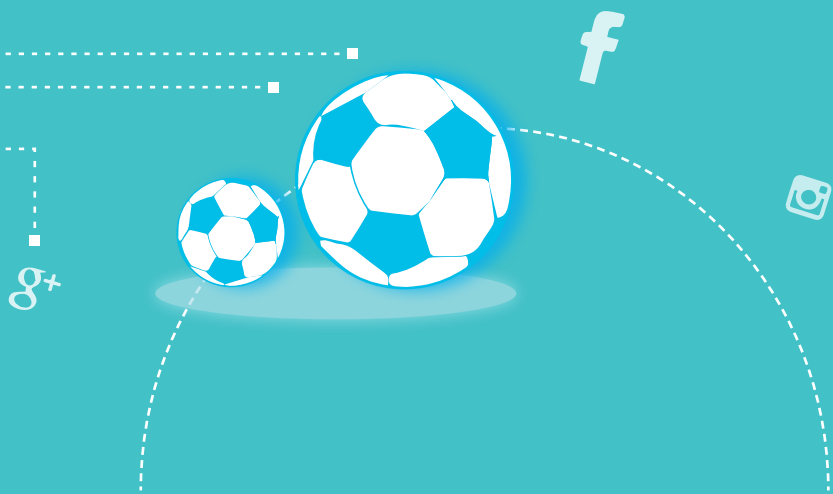
- ปรับปรุงกฎหมาย กำหนดความผิดฐานชักชวนให้เล่นพนันโดยการโฆษณาสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะ ในกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการพนัน โดยกำหนดฐานความผิดแยกจากมาตรา 9 และ 12 ของพ.ร.บ.การพนัน 2478 ซึ่งมีข้อจำกัดครอบคลุมเฉพาะการพนันบางประเภทเท่านั้น
- การปรับปรุงกฎหมาย กำหนดความผิดฐานชักชวนให้เล่นพนัน โดยการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น การส่งอีเมลไปตักเตือน การส่งข้อความสนทนาระหว่างบุคคลในสื่อสังคมออนไลน์หรือโปรแกรมสนทนา (Social media, chat application) ในกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการพนัน โดยกำหนดฐานความผิดแยกจากมาตรา 9 และ 12 ของพ.ร.บ.การพนัน 2478 ซึ่งมีข้อจำกัดครอบคลุมเฉพาะการพนันบางประเภทเท่านั้น

7.

ข้อเสนอในการกำหนดอายุขั้นต่ำ สำหรับการเล่นพนัน

- เสนอให้กำหนดหลักควบคุมผู้ให้บริการพนันในกรณีเด็กเป็นผู้เล่นไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับการพนันด้วย เนื่องจาก พ.ร.บ.การพนัน แบ่งการพนันเป็นสองกลุ่มคือ การพนันที่ไม่อนุญาตให้เล่นได้ซึ่งการพนันประเภทนี้ต้องห้ามโดยไม่จำกัดอายุ และการพนันที่อนุญาตให้เล่นได้แต่ไม่ได้กำหนดประเด็นเรื่องอายุของผู้เล่นพนันไว้ ทำให้เมื่อพิจารณาเฉพาะกฎหมายนี้แล้ว เด็กหรือเยาวชนสามารถเล่นการพนันประเภทที่อนุญาตให้เล่นได้ โดยไม่มีการกำหนดความผิดสำหรับผู้ให้บริการที่ยินยอมให้เด็กเป็นผู้เล่นหรือใช้บริการ ทำให้ต้องไปพิจารณากฎหมายอื่นเช่น กฎหมายคุ้มครองเด็ก ดังนั้นจึงควรกำหนดหลักควบคุมผู้ให้บริการพนันในกรณีเด็กเป็นผู้เล่นไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับการพนันด้วย

8.

ข้อเสนอเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก

- ปรับปรุงกฎหมาย โดยแก้ไขมาตรา 26 (8) ให้ครอบคลุมถึงการโฆษณาการพนันออนไลน์ ทั้งการโฆษณาออนไลน์โดยทั่วไป และการติดต่อชักชวนทางอิเล็กทรอนิกส์ต่อเด็กเป็นการเฉพาะราย
- หากกฎหมายการพนันซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักการนี้เข้าไปแล้ว เสนอให้กฎหมายคุ้มครองเด็กตัดหลักการตามมาตรา 26 (8) ออกไป เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการพนันอยู่ภายใต้กฎหมายหลักฉบับเดียว

9.

ข้อเสนอเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ กับการพนันออนไลน์

แม้ว่าพระราชบัญญัตินี้จะเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางคอมพิวเตอร์ แต่ไม่ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการพนันออนไลน์ไว้โดยตรง จึงมีข้อเสนอดังนี้

- ในส่วนของการแจ้งเตือนและนำออก เสนอให้ผู้ให้บริการกำหนดแนวปฏิบัติ (Guideline) ที่ชัดเจน ว่าเนื้อหาการพนันจะอยู่ในขอบเขตของการแจ้งเตือนและนำออกตามนโยบายของตนหรือไม่ โดยอาจมีการสร้างแนวปฏิบัติร่วมกันของผู้ให้บริการสำหรับการดำเนินการกับการพนันออนไลน์
- มาตรการปิดกั้นเว็บไซต์ ตามมาตรา 20 เสนอให้คณะกรรมการกสทช.รองเนื้อหาที่กำหนดแนวทางที่ชัดเจน ว่าเนื้อหาการพนันออนไลน์อย่างไรที่จะอยู่ในความหมายของเนื้อหาที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี

g+

10.

ข้อเสนอเกี่ยวกับการกำหนดอายุผู้เล่นพนันของไทย

- กำหนดอายุของเด็กตามกฎหมายเกี่ยวกับการพนันไว้ที่ 18 ปี ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กและอนุสัญญาสิทธิเด็ก
- กำหนดยกเว้นโทษสำหรับเด็กซึ่งเป็นผู้เล่นไว้ในระดับของกฎหมายการพนัน เนื่องจากในส่วนของการเล่นที่ห้ามเด็ดขาดจะกำหนดความผิดสำหรับผู้เล่นโดยไม่จำกัดอายุ ซึ่งอาจส่งผลให้เด็กที่เป็นผู้เล่นพนันในกลุ่มประเภทนี้ต้องตกเป็นผู้กระทำผิด

f

11.

ข้อเสนอเกี่ยวกับมาตรการทางเทคนิค สำหรับการพนันออนไลน์

- กำหนดมาตรการทางเทคนิคเพื่อตอบสนองต่อสภาพการพนันออนไลน์
ที่เกิดขึ้นทางอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย 2 มาตรการคือ

- มาตรการการปิดกั้นเว็บไซต์
- มาตรการปิดกั้นทางการเงิน

g+

- มาตรการปิดกั้นเว็บไซต์ มีข้อเสนอ 2 แนวทางคือ

- ปรับปรุงพระราชบัญญัติการพนันเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการ
บังคับใช้ เนื่องจากการพนันออนไลน์ยังไม่มี ความชัดเจนว่ากรณีหรือ
ชนิดใดจะผิดกฎหมายการพนันบ้าง
- กำหนดมาตรการปิดกั้นเว็บไซต์เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการ
บังคับใช้ พ.ร.บ.การพนันโดยเฉพาะ โดยอาจแบ่งเป็นหมวดการบังคับใช้
มาตรการเทคนิค ทั้งมาตรการการเงินและมาตรการปิดกั้นเว็บไซต์

พนันออนไลน์ถือเป็นปัญหาในมิติใหม่ที่มาพร้อมกับเทคโนโลยีและ
การเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนอย่างมาก
และเห็นได้ชัดว่าการแก้ปัญหาให้ได้ดังนั้น ต้องอาศัยการประสานพลังกันของ
ทุกภาคส่วนในหลายมิติ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการประชุมระดมความเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง
รวมทั้งมีการศึกษาริวิจัยเพื่อหาทางออกในเรื่องดังกล่าว จนนำมาสู่ข้อเสนอที่
เป็นรูปธรรมใน 5 มิติที่สำคัญคือ การพัฒนากลไกเครือข่ายที่เป็นเอกภาพและมี
ประสิทธิภาพ การจัดระบบปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน การส่งเสริมจริยธรรม
และจรรยาบรรณของผู้ประกอบการ การช่วยเหลือและคุ้มครองเหยื่อ และการ
ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์

เชื่อมั่นว่าหากผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนของสังคมเห็นความสำคัญ
ของปัญหาพนันออนไลน์ และนำแนวทางข้อเสนอแนะทั้ง 5 มิติไปปรับใช้อย่าง
เหมาะสมแล้ว สังคมไทยจะเห็นมิติใหม่ของการดำเนินการเพื่อป้องกันเด็กเยาวชน
จากการพนันออนไลน์ที่มีทิศทาง มีความชัดเจน และมีความรอบด้านครอบคลุม
ปัญหาอย่างเป็นระบบมากขึ้น ซึ่งจะช่วยป้องกันและลดผลกระทบจากพนันออนไลน์
แก่เด็กเยาวชนซึ่งถือเป็นอนาคตที่สำคัญของชาติได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

